

82 ANIVERSARI DE LA PROCLAMACIÓ DE LA SEGONA REPÚBLICA

MANIFEST

La proclamació de la Segona República, el 14 d'abril de 1931, constitueix una de les principals fites dins la història de la lluita dels pobles de l'Estat espanyol per la consecució de les llibertats democràtiques i la justícia social. El cop d'Estat del juliol de 1936 i el triomf del bàndol franquista a la sagnant guerra civil que el va seguir, significaren l'estroncament d'aquesta experiència democràtica i reformista, i la instauració d'una cruenta dictadura que es perllongà al llarg de gairebé quaranta anys.

El règim del 14 d'abril s'hagué de desenvolupar en el complicadíssim context polític i econòmic internacional. L'extraordinària gravetat dels problemes interns i la manca d'una cultura democràtica ben arrelada dificultaren la consolidació del projecte republicà.

Durant molts anys, ens van voler fer creure que l'economia de la II República va ser un enorme desastre, si es compara amb la dictadura de Primo de Rivera i així, el cop d'estat i la guerra civil van ser inevitables per salvar la pàtria.

Presentar la dictadura de Primo de Rivera com una època de prosperitat i la II República com el declivi econòmic és simplista i voler manipular la història. La dictadura va coincidir amb un cicle expansiu de creixement internacional, mentre que a la República li va tocar viure una gran depressió econòmica.

La República va arribar, per la manca de solucions als problemes econòmics i socials, que es suposava havia de resoldre la dictadura, en un règim conxorxat -monarquia i exèrcit- que abominava obertament del Parlament i de la democràcia.

Malgrat la depressió, la República va recuperar el nivell d'activitat del 1929, el més alt que mai havia conegut Espanya, mantenint el nivell de rendes sense l'ajuda de cap New Deal com als EE.UU.; i amb una distribució més justa de la renda. I un gran avenç en legislació laboral com la llei de jornada màxima, encara avui vigent, la llei d'accidents de treball, o la proposta d'assegurança obligatòria per malaltia professional.

Els governs de la República no van influir en la cotització de la pesseta, en la disminució de les exportacions, en els dèficits pressupostaris o en la retirada de capitals estrangers que, començaren l'any 1928. Sí que va repercutir, molt negativament en l'activitat econòmica, la disminució de la inversió i l'augment de l'atur, la retirada de capitals que les classes adinerades nacionals (empresaris i rendistes) van fer només proclamada la República per tal d'enderrocar-la. Aquests serien els que s'oposarien frontalment a totes les reformes necessàries, com l'agrària, que havien de modernitzar unes estructures econòmiques arcaïques per acostar-nos als països més desenvolupats.

La situació econòmica de la II República, abans de la guerra ni era desastrosa ni molt menys desesperada. Ben al contrari, indicaven que els efectes de la depressió s'estaven atenuant; contradient, les veus alarmistes de situació catastròfica divulgades pels més reaccionaris.

Cal que no oblidem mai les dramàtiques i aterridores xifres de la guerra. Pel nombre de morts, desapareguts i afusellats, fins els anys 50, no hi ha cap dubte que es va tractar d'un genocidi. Per no esmentar la destrucció material, amb les infraestructures col·lapsades; la indústria ensorrada, l'agricultura i la ramaderia delmades durant dècades.

La llarga postguerra van ser anys de racionament, de misèria, de fam. Espanya, no va abandonar les seqüeles de la guerra fins mitjans dels anys 60. Quan el 1975 el dictador mor, Espanya és un país dels més subdesenvolupats d'Europa. Aquest és el balanç, aquesta és l'herència dels salvadors de la pàtria que havien de tornar-nos la prosperitat i el prestigi. Només ells són els responsables del genocidi i de la devastació. Només ells són els culpables de l'endarreriment científic i tècnic que encara arrosseguem avui degut a l'exili forçat si és que no va ser aniquilada, la comunitat científica i intel·lectual.

El període republicà va ser la modernització sense precedents. Els governs republicans exerciren una admirable tasca encaminada a resoldre les seculars injustícies i desigualtats que patia l'Estat. Entre les fites més destacades es troben: el vot de la dona, les lleis de divorci i de l'avortament, l'ensenyança laica, reformes més justes en matèria social i agrària, la separació Església- Estat, o la reforma de l'estament militar.

La II República suposà també un gran augment del procés de politització de la població, amb un increment de la sensibilitat política de la ciutadania foment la inclusió en el debat públic envers els problemes reals de la societat; amb un augment de les associacions polítiques i sindicals, de les entitats culturals i recreatives, que es convertiren en eines de participació ciutadana.

Tres quarts de segle més tard, no deixa de ser admirable que, en un context internacional marcat per l'avanç dels règims totalitaris, a l'Estat espanyol es fessin esforços tan notables per construir una de les democràcies socials més avançades de l'Europa d'aleshores. Per tant, és imprescindible proclamar públicament i transmetre a les generacions futures l'exercici i els valors de l'experiència republicana.

Però la derrota republicana de 1939, no suposà l'enfonsament definitiu de la causa democràtica tot i la repressió i la por; amb quaranta anys de franquisme; on les forces polítiques hereves de la tradició republicana prossegueixen, des de la més dura clandestinitat, una desigual lluita per la recuperació dels ideals democràtics amb la generositat que tants d'homes i dones sacrificaren les seves vides en defensa d'aquests valors. Això, constituí una transcendental aportació a la recuperació de les llibertats democràtiques després de la mort del dictador Franco. Aquesta contribució no fou degudament reconeguda en els anys de Transició Democràtica, sovint presentada com a graciosa concessió de determinades elits polítiques al conjunt dels ciutadans. Així, es pretengué perllongar l'amnèsia col·lectiva i s'evità revisar a fons la història escrita pels vencedors de la guerra civil.

Ara, ja no és possible ignorar aquesta realitat. Tot i les tergiversacions que es sovintegen en determinats àmbits mediàtics i polítics, la recuperació de la memòria històrica es una necessitat que cal reparar.

S'ha pogut constatar l'esfereïdor abast de la repressió franquista, així com l'existència, des de 1939, d'uns corrents de resistència política a la dictadura gens menyspreables. Però, malgrat això, des de les institucions públiques no s'han fet esforços suficients per transmetre a la ciutadania la necessitat de valorar adientment aquests episodis de la nostra història i d'atorgar el reconeixement públic adequat als valors republicans de ciutadania, fraternitat, igualtat i a les víctimes del franquisme. Reparar aquesta injustícia històrica no és només una obligació moral cap a les generacions que ens precedeixen, sinó també un requisit bàsic per poder avançar cap a noves fites democràtiques.

Cap a la Tercera República, en procés que reculli tots els moviments contra els desnonaments, contra la corrupció, per la pau, en defensa de l'educació i la sanitat pública i per una nova societat més plural i democràtica.

PLATAFORMA PER LA REPUBLICA DE PIERA 14 D'ABRIL DE 2013